

به نام خدا

مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

«نقش بازار سرمایه در تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی»

پدیدآورنده: محمد توحیدی

فهرست مطالب

۱	مقدمه	۴
۲	سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری برای اقتصاد مقاومتی	۵
۳	نقش بازار سرمایه در تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	۹
۴	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری	۲۱

مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی
www.rdis.ir

چکیده^۱

منظور از اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است که توانایی پویایی و پایداری در شرایط مختلف را به همراه دارد. اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است که در شرایط فشار، تحریم، دشمنی ها و خصومت های شدید می تواند تعیین کننده ی رشد و شکوفایی کشور باشد. اقتصاد مقاومتی در واقع الگویی الهام بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت می بخشد و زمینه و فرصت مناسب را برای نقش آفرینی مردم و فعالان اقتصادی در رشد و شکوفایی اقتصاد کشور مهیا می نماید.

بازار سرمایه بعنوان یکی از ارکان مهم نظام مالی کشور طی سالیان اخیر توانسته است پررنگ تر از گذشته نقش خود را ایفا نماید و در راستای تحقق سیاست های کلان اقتصادی کشور گام بردارد. مروری اجمالی بر نماگرهای کلیدی بازار سرمایه گویای رشد و توسعه کمی و کیفی بازار سرمایه طی سالیان اخیر می باشد. مطالعه بندهای سیاست های ابلاغی اقتصاد مقاومتی نشان می دهد بازار سرمایه می تواند در برخی از حوزه ها نقش کلیدی داشته باشد.

کلمات کلیدی: سیاست های اقتصاد مقاومتی، بازار سرمایه، اصلاح نظام مالی.

تقدیر و تشکر

از خانم صفاریان و آقای فرهانیان که با ارزیابی خود بر غنای گزارش کمک کردند قدردانی می گردد.

^۱ - در این گزارش از مطالب ارزنده گزارش آقایان کاوند و فرهانیان با عنوان "تبیین جایگاه بازار سرمایه در سیاست های اقتصاد مقاومتی" استفاده گردیده است و سعی گردیده گزارش قبلی کامل تر گردد.

بر اساس اصل ۱۱۰ قانون اساسی «تبیین سیاست‌های کلی نظام» بر عهده مقام معظم رهبری است. بر همین اساس ایشان متناسب با شرایط اقتصادی موجود که متأثر از پارامترهای مختلفی و به طور اخص تحریم‌های بین‌المللی است، به طرح نظریه «اقتصاد مقاومتی» پرداختند. نظام اقتصاد مقاومتی ایجاب می‌کند که در بهره‌مندی از منابع کمیاب و ارزشمند اقتصادی حداکثر تدبیر را به کار ببندیم. هر چند دستیابی به کارایی تخصیص، توزیع و مصرف به عنوان اصول اصلی علم اقتصاد شناخته شده‌اند اما در شرایط غیر معمول که راهکارهای متداول و معمول دستیابی به کارایی نظام توزیع و تخصیص و مصرف محدود شده است، چه باید کرد. چاره این موضوع در تبیین اقتصاد مقاومتی دیده شده است.

منظور از اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است که توانایی پویایی و پایداری در شرایط مختلف را به همراه دارد. اقتصاد مقاومتی قادر است بحران‌ها را تحمل و آن را هضم کند. هم‌چنین، کمبودها را حذف و رشد و توسعه و پیشرفت را هدف قرار دهد و در مسیر حرکت به هدف از ثبات برخوردار باشد. ساختار اقتصاد مقاومتی به گونه‌ای است که در برابر بحران‌ها قادر است فشار را برگرداند. اقتصاد مقاومتی با مفهوم مقاومت اقتصادی متفاوت است چرا که یکی از خصیصه‌های اقتصاد مقاومتی، مقاومت اقتصادی در شرایط سخت است و علاوه بر آن نسبت به شرایط عادی هم راه کار دارد. اقتصاد مقاومتی در برخی خصیصه‌ها با اقتصاد در حال تحریم اشتراک دارد ولی غیر از آن است زیرا اگر اقتصاد مقاومتی به خوبی شکل گیرد در حال تحریم نیز می‌تواند پایدار بماند و از فرصت به دست آمده کمال استفاده را ببرد. اقتصاد مقاومتی متفاوت با اقتصاد در حال بحران است زیرا اقتصاد مقاومتی اختصاص به وضع بحران ندارد. اگر در طراحی اقتصاد مقاومتی شرایط ایران لحاظ و از الگوی اسلامی بهره‌گیری شود، اقتصاد مقاومتی همان الگوی ایرانی اسلامی پیشرفت خواهد شد.

بازار سرمایه بعنوان یکی از ارکان مهم نظام مالی کشور طی سالیان اخیر توانسته است پررنگ‌تر از گذشته نقش خود را ایفا نماید و در راستای تحقق سیاست‌های کلان اقتصادی کشور گام بردارد. مروری اجمالی بر نماگرهای کلیدی بازار سرمایه گویای رشد و توسعه کمی و کیفی بازار سرمایه طی سالیان اخیر می‌باشد. مطالعه بندهای سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی نشان می‌دهد بازار سرمایه می‌تواند در برخی از حوزه‌ها نقش کلیدی داشته باشد.

در ارتباط با شناسایی و پر کردن خلأهای قانونی در بازار سرمایه به منظور تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی لازم است خاطر نشان گردد که قوانین مرتبط با بازار سرمایه قانون بازار اوراق بهادار مصوب آذرماه ۱۳۸۴، قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی مصوب سال ۱۳۸۸ و قانون تجارت می‌باشد. از آن جا که بسیاری از مقررات مرتبط با بازار سرمایه به موجب قانون بازار اوراق بهادار در صلاحیت هیأت مدیره سازمان است؛ بنابراین اصلاح و بازنگری آن نیز بر حسب ضرورت و بر اساس تجارب به دست آمده در اجرا از طریق همان مرجع صورت می‌پذیرد.

قانون بازار اوراق بهادار در مواردی مانند ساختار نظارتی بازار سرمایه؛ حدود اختیارات و وظایف ارکان بازار، تشکلهای خودانتظام و نهادهای مالی؛ بازار ثانویه و معاملات اوراق بهادار و حوزه تخلفات و اختلافات نیاز به بازنگری و پیشنهاد اصلاح دارد. اگر چه پیشنهاد اصلاح قانون بازار اوراق بهادار یا پیشنهاد قانون جداگانه‌ای به منظور تکمیل این قانون مستلزم بررسی‌های چندجانبه و مطالعات جامع می‌باشد.

از سوی دیگر، برخی از موانع و محدودیت‌های فعلی بازار سرمایه، ریشه در قانون تجارت دارد که با اصلاح قانون مذکور به بخشی از نیازهای بازار سرمایه پاسخ داده خواهد شد.

۲ سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری برای اقتصاد مقاومتی

رهبر انقلاب سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی را با هدف تأمین رشد پویا و بهبود شاخص‌های مقاومت اقتصادی و دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست‌ساله، با رویکردی جهادی، انعطاف‌پذیر، فرصت‌ساز، مولد، درون‌زا، پیش‌رو و برون‌گرا ابلاغ نمودند:

- ۱ - تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به‌منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیتهای اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.
- ۲ - پیشسازی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و ساماندهی نظام ملی نوآوری به‌منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.
- ۳ - محور قراردادن رشد بهره‌وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان‌ها و به‌کارگیری ظرفیت و قابلیت‌های متنوع در جغرافیای مزیت‌های مناطق کشور.
- ۴ - استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.
- ۵ - سهم‌بری عادلانه عوامل در زنجیره تولید تا مصرف متناسب با نقش آن‌ها در ایجاد ارزش، به‌ویژه با افزایش سهم سرمایه انسانی از طریق ارتقاء آموزش، مهارت، خلاقیت، کارآفرینی و تجربه.
- ۶ - افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (به‌ویژه در اقلام وارداتی)، و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.
- ۷ - تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا)
- ۸ - مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه‌ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید.
- ۹ - اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخ‌گویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.
- ۱۰ - حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزش‌آوری مثبت از طریق:

- تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم.
- گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز.
- تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.
- برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به‌ویژه با کشورهای منطقه.
- استفاده از سازوکار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.
- ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف.

۱۱ - توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.

۱۲ - افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:

- توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به‌ویژه همسایگان.
- استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.
- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.

۱۳ - مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:

- انتخاب مشتریان راهبردی.
- ایجاد تنوع در روش‌های فروش.
- مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.
- افزایش صادرات گاز.
- افزایش صادرات برق.
- افزایش صادرات پتروشیمی.
- افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی.

۱۴ - افزایش ذخایر راهبردی نفت و گاز کشور به منظور اثرگذاری در بازار جهانی نفت و گاز و تأکید بر حفظ و توسعه ظرفیت‌های تولید نفت و گاز، به‌ویژه در میادین مشترک.

۱۵ - افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع.

۱۶ - صرفه‌جویی در هزینه‌های عمومی کشور با تأکید بر تحول اساسی در ساختارها، منطقی‌سازی اندازه دولت و حذف دستگاه‌های موازی و غیرضرور و هزینه‌های زاید.

۱۷ - اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.

۱۸ - افزایش سالانه سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت و گاز تا قطع وابستگی بودجه به نفت.

۱۹ - شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و ...

۲۰ - تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.

۲۱ - تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان‌سازی آن به‌ویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی.

۲۲ - دولت مکلف است برای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگ‌سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

✓ شناسایی و به‌کارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب.

- ✓ رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.
- ✓ مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به‌هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی.

۲۳ - شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار.

۲۴ - افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.

با توجه به بندهای سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی، برخی از این بندها ارتباط مستقیم با بازار سرمایه داشته و بازار سرمایه می‌تواند نقشی مهم و کلیدی در تحقق آن‌ها ایفا نماید و برخی بندها نیز بصورت غیر مستقیم به بازار سرمایه ارتباط پیدا می‌کند. در شکل شماره ۱ حوزه‌هایی از اقتصاد مقاومتی که به بازار سرمایه ارتباط پیدا می‌کند آمده است. در برخی از این حوزه‌ها چون توسعه کارآفرینی، پیشسازی اقتصاد دانش‌بنیان، مشارکت آحاد جامعه در فعالیت‌های اقتصادی، تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد، مدیریت مخاطرات اقتصادی، تقویت نظام مالی، شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن، بازار سرمایه می‌تواند نقشی بسیار مهم و کلیدی داشته باشد و در برخی حوزه‌ها نیز مانند هدفمندسازی یارانه‌ها، حمایت از صادرات کالاها و خدمات، رصد برنامه‌های تحریم، افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز و تأمین امنیت غذا و دارو می‌توان از ظرفیت بازار سرمایه برای تحقق این امور در کنار سایر اقدامات دستگاه‌های اجرایی استفاده نمود.

مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی
www.rdis.ir

شکل شماره ۱- حوزه‌های سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مرتبط با بازار سرمایه

۳ نقش بازار سرمایه در تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی

بند ۱: تأمین شرایط و فعال‌سازی کلیه امکانات و منابع مالی و سرمایه‌های انسانی و علمی کشور به‌منظور توسعه کارآفرینی و به حداکثر رساندن مشارکت آحاد جامعه در فعالیتهای اقتصادی با تسهیل و تشویق همکاری‌های جمعی و تأکید بر ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط.

یکی از کارکردهای بازار سرمایه، تجهیز منابع و وجوه مازاد و سوق دادن آن به سوی سرمایه‌گذاری‌ها و فعالیتهای مولد اقتصادی است. یکی از چارچوب‌های مشارکت مردم در سرمایه‌گذاری و اقتصاد، شرکت‌های سهامی عام با گستره وسیعی از سهام‌داران است. بازار سرمایه می‌تواند تجلی مناسبی از مشارکت افراد جامعه در فعالیتهای اقتصادی باشد. افزایش مشارکت آحاد جامعه در اقتصاد دارای دو بعد است که هم فراهم نمودن شرایط سرمایه‌گذاری و فعالیت مستقیم مردم در فعالیتهای اقتصادی را شامل می‌شود و هم مشارکت مردم در تأمین منابع مالی مورد نیاز فعالیتهای مولد اقتصادی را شامل می‌گردد. تا کنون بازار سرمایه با توسعه بورس‌های مختلف (بورس اوراق بهادار، فرابورس، بورس کالا، بورس انرژی و بورس ایده)، نهادهای مالی مختلف (شرکت‌های تأمین سرمایه، شرکت‌های مشاوره سرمایه‌گذاری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری و ...)، ابزارهای متنوع تأمین مالی و پوشش ریسک (سهام، حق تقدم، اختیار معامله، سلف موازی استاندارد، قراردادهای آتی، اوراق مشارکت، اجاره، مبادجه و...) و توسعه زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری توانسته است نقشی مهم در جذب مشارکت حداکثری آحاد جامعه در فعالیتهای اقتصادی و تأمین مالی در کشور ایفا نماید. واگذاری سهام عدالت نیز راهکاری برای ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط محسوب می‌گردد که طی سالیان اخیر عملیاتی شده است. به نظر می‌رسد اقداماتی که بازار سرمایه می‌تواند جهت افزایش سهم بازار سرمایه در تأمین منابع مالی بنگاه‌های تولیدی و جذب حداکثری مشارکت مردم در جذب منابع انجام دهد بشرح ذیل است:

الف. لزوم طراحی و پیاده‌سازی انواع ابزارها و نهادهای مالی (متناسب با سلیقه‌های آحاد جامعه از لحاظ ریسک‌پذیری، افق سرمایه‌گذاری، بازدهی و ...). لازم به ذکر است اوراق بهادار اسلامی متنوعی از جمله اوراق اجاره، مبادجه، جعاله، سلف نفتی، استصناع، منفعت، مشارکت، مضاربه، مزارعه، مساقات، قرض‌الحسنه و وقف در سازمان بورس به تصویب کمیته فقهی رسیده است. برخی مانند اوراق مشارکت، اوراق اجاره و مبادجه به مرحله اجرا نیز رسیده است، در حالی که اوراق دیگر هنوز در مرحله تدوین دستورالعمل هستند؛ همچنین تأسیس نهادهای مالی با موضوع فعالیت جدید نظیر صندوق‌های پروژه، خرید دین، زمین و ساختمان نیز در دستور کار سازمان بورس قرار دارد که لازم است تمهیدات لازم جهت تسریع در پیاده‌سازی این ابزارها و نهادهای مالی در بازار سرمایه ایران فراهم گردد که خود نقشی بسیار مهم در جذب نقدینگی و مشارکت مردم با سلاقی و اهداف مختلف در اقتصاد کشور خواهد داشت.

ب. لزوم توسعه متوازن بازار اولیه و ثانویه در بازار سرمایه. همان‌طور که از آمار معاملات قابل مشاهده است در بازار سرمایه ایران نقش بازار ثانویه بسیار پررنگ‌تر از بازار اولیه است؛ بنابراین لازم است تمهیدات لازم جهت ارتقاء نقش بازار اولیه از قبیل تسریع در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی در قالب اصل ۴۴ از طریق بورس، تسریع در روند افزایش سرمایه‌ها و تأمین مالی طرح‌های توسعه شرکت‌ها و ... صورت پذیرد.

ج. شرایطی مهیا گردیده است که از ظرفیت بخش خصوصی جهت کمک به پایداری درآمدهای دولت از منابع بازار سرمایه استفاده گردد. سازمان بورس و اوراق بهادار می‌تواند با اقداماتی چون کمک به انتشار اوراق خزانه اسلامی مندرج در بودجه کل کشور، کمک به

انتشار اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار غیرمشارکتی توسط دولت بر اساس بودجه کل کشور و کمک به انتشار اوراق سلف نفتی توسط دولت به تأمین مالی دولت از طریق جذب منابع مازاد مردم کمک کند.

د. به منظور توسعه کارآفرینی لازم است شرایطی فراهم گردد که بنگاه‌های کوچک و متوسط نیز بتوانند جهت انجام فعالیت‌های اقتصادی مولد از طریق بازار سرمایه اقدام به تأمین مالی نمایند که این امر به نوبه خود منجر به افزایش مشارکت مستقیم کارآفرینان و فعالان اقتصادی در فعالیت‌های اقتصادی می‌شود.

ه. هدف از واگذاری سهام عدالت فروش تسهیلاتی بخشی از سهام شرکت‌های دولتی معین، به اقشار پایین درآمدی جامعه به منظور تعمیم نسبی عدالت اقتصادی بوده است که این امر منجر به ارتقاء درآمد و نقش طبقات کم‌درآمد و متوسط جامعه می‌گردد. لازم است بحث سهام عدالت و آزادسازی آن با رعایت ملاحظات کارشناسی دقیق تعیین تکلیف گردد.

و. یکی از چالش‌های جدی برای حضور بیشتر سرمایه‌گذاران خرد و حقیقی در بازار سرمایه، حمایت از آنان در شرایط مختلف اقتصادی است. لازم است در این زمینه اقدامات عملی لازم مانند تدوین قانون حمایت از سرمایه‌گذاران خرد و حقیقی صورت پذیرد. ناگفته نماند راه‌اندازی صندوق تثبیت بازار سرمایه اقدامی در راستای حمایت از سرمایه‌گذاران خرد می‌باشد.

ز. آموزش و فرهنگ‌سازی گامی مهم در راستای آشنایی هر چه بیشتر سرمایه‌گذاران با بازار سرمایه و جذب مشارکت آنان می‌باشد. لازم است اقدامات لازم در جهت آشنایی آحاد جامعه با معاملات بازار سرمایه، قوانین و مقررات آن، ابزارها و نهادهای مالی موجود در بازار و کارکرد آن‌ها و ... صورت پذیرد که در راستای تحقق این مهم نقش شرکت اطلاع‌رسانی کلیدی می‌باشد.

بند ۲: پیشتازی اقتصاد دانش‌بنیان، پیاده‌سازی و اجرای نقشه جامع علمی کشور و سامان‌دهی نظام ملی نوآوری به‌منظور ارتقاء جایگاه جهانی کشور و افزایش سهم تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان و دستیابی به رتبه اول اقتصاد دانش‌بنیان در منطقه.

با مدیریت سرمایه و هدایت آن به سوی اختراعات و ایده‌ها در راستای تجاری‌سازی آن‌ها، می‌توان شاهد گسترش روز افزون کسب و کار بود. در این راستا بازار سرمایه می‌تواند بستر مناسبی جهت تعامل و همکاری صاحبان ایده، طرح و اختراع و صاحبان سرمایه را فراهم آورد. سازمان بورس از طریق ایجاد بازار دارایی‌های فکری در فرابورس ایران، زیرساخت لازم برای عرضه و تقاضا و نیز شفافیت اطلاعاتی در زمینه خرید و فروش و واگذاری علوم دانش‌بنیان از جمله حق اختراع، علائم تجاری و... را فراهم نموده است. بورس ایده از طریق جذب منابع در طرح‌ها و ایده‌های نوآورانه ضمن کمک به توسعه کارآفرینی، به بعد فعال‌سازی سرمایه‌های انسانی نیز کمک خواهد کرد. در کنار این بازار نهادهای مالی واسطه مرتبط با آن نیز امکان مشارکت فعال خواهند یافت. به عنوان مثال صندوق‌های سهامی خاص و شرکت‌های سرمایه‌گذاری مخاطره پذیر یا سرمایه‌گذاری‌های میانی در این عرصه امکان و مجال حضور فعال خواهند یافت. در همین ارتباط، دستورالعمل بازار ایده ابلاغ شده و معامله اولین دارایی فکری با موضوع اختراع استارتر هوشمند دیجیتال ضد سرقت خودرو در روز یازدهم خرداد امسال همزمان با افتتاح بازار ایده در فرابورس انجام شد.

بازار ایده ظرفیت بالایی برای اتصال دانشگاه و صنعت دارد که جوانان و مبتکران می توانند نوآوری های خود را در این بازار درج کنند و در معرض عرضه موقت یا دائم قرار بدهند. همچنین نهادهای جدید مالی مانند شرکت های تأمین سرمایه و شرکت های مشاوره سرمایه گذاری می توانند به منظور تجاری سازی علوم دانش بنیان در زمینه تأمین مالی آن مشاوره ارائه نمایند.

در راستای پیشسازی اقتصاد دانش بنیان لازم است ابزارها و نهادهای مالی مورد نیاز جهت تقویت بازار دارایی های فکری طراحی و پیاده سازی گردیده و راهکارهایی جهت کنترل و مدیریت ریسک این بازار ارائه گردد. جهت تکمیل زنجیره تأمین مالی نیز لازم است به ارکان مکمل این بازار چون شرکت های سرمایه گذاری مخاطره پذیر، تأمین مالی میانی (مرحله پیش از عرضه عمومی) و صندوق های سهامی خاص نیز توجه گردیده و تمهیدات لازم جهت تکمیل زنجیره تأمین مالی شرکت ها و طرح های دانش بنیان مهیا گردد.

بند ۳ : محور قراردادن رشد بهره وری در اقتصاد با تقویت عوامل تولید، توانمندسازی نیروی کار، تقویت رقابت پذیری اقتصاد، ایجاد بستر رقابت بین مناطق و استان ها و به کارگیری ظرفیت و قابلیت های متنوع در جغرافیای مزیت های مناطق کشور.

بازار سرمایه به عنوان جایگاه رقابت اقتصادی کشور، محیط قانونمندی را برای رقابت بنگاه ها فراهم آورده است و سازوکار بورس اساساً به منظور رقابت پذیری ایجاد شده است و در ذات خود این خاصیت را دارا می باشد. تسریع در واگذاری سهام شرکت های دولتی در چارچوب سیاست های کلی اصل ۴۴ از طریق بورس، می تواند ضمن بهبود بهره وری، به توانمندسازی نیروی کار (از طریق مکانیسم های انگیزشی، رقابت، فضای کار سالم و...) و نهایتاً رقابتی شدن فضای کسب و کار منجر شود. کاهش هر چه بیشتر سهم دولت در شرکت های واگذار شده و افزایش میزان مالکیت بخش خصوصی در اقتصاد به رقابت بیشتر و واقعی تر در فضای اقتصاد می انجامد. افزایش قدرت چانه زنی و مذاکره بازار سرمایه با نهادهای تصمیم گیر و اثرگذار در خصوص منافع شرکت ها و صنایع بورسی و نیز سهام داران عاملی در جهت بهبود بهره وری از کانال تقویت تولید است.

همچنین بورس کالای ایران با نزدیک به یک دهه فعالیت و بورس انرژی که اواخر سال گذشته فعالیت خود را آغاز کرده است، توانسته اند با ایجاد بازاری شفاف، کارآمد و تحت نظارت، به تقویت رقابت پذیری اقتصاد به عنوان یکی از بندهای سیاست های اقتصاد مقاومتی بپردازند. رشد هر چه بیشتر این بازارها به تقویت هر چه بیشتر رقابت پذیری در اقتصاد کمک خواهد کرد.

بند ۴: استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندسازی یارانه‌ها در جهت افزایش تولید، اشتغال و بهره‌وری، کاهش شدت انرژی و ارتقاء شاخص‌های عدالت اجتماعی.

بازار سرمایه می‌تواند وجوه مازادی را که به مردم مشمول، بابت هدفمندی یارانه اختصاص می‌یابد، سازماندهی کرده و این وجوه را با ارائه محصولات مالی متنوع، به سمت فعالیت‌های مولد اقتصادی سوق دهد که این امر نه تنها باعث کاهش تورم و سرعت رشد نقدینگی جامعه می‌شود، بلکه همچنین منجر به ایجاد ارزش افزوده هم برای دریافت کنندگان یارانه و هم برای اقتصاد کشور می‌شود.

بند ۵: افزایش تولید داخلی نهاده‌ها و کالاهای اساسی (به‌ویژه در اقلام وارداتی) و اولویت دادن به تولید محصولات و خدمات راهبردی و ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص.

بورس‌های کالایی لازم است با ایجاد قواعد شفاف برای ورود عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان کالا، به ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود و خاص و ابزاری برای حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات از طریق تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم کمک کنند.

همچنین لازم است مطالعات امکان‌سنجی بورس‌تهاتری یا امکان تبادل بورس‌های کالایی با بازارهای منطقه بدون نیاز به جابجایی وجه (طراحی برات تضمینی) در دستور کار قرار گیرد تا نیازهای داخلی از کشورهای مجاور برآورده شده و نیز محصولات تولید داخلی به راحتی صادر گردد.

بند ۷: تأمین امنیت غذا و درمان و ایجاد ذخایر راهبردی با تأکید بر افزایش کمی و کیفی تولید (مواد اولیه و کالا)

در اجرای این بند می‌توان به ظرفیت‌های موجود در بورس کالای ایران اشاره کرد. استفاده از ابزارهای مدیریت ریسک و اوراق مشتقه، تقویت رینگ صادرات و استفاده بهینه از ظرفیت کشف قیمت در بورس زمینه‌ساز کارایی تخصیص مواد اولیه در کشور خواهد بود. در حال حاضر، عرضه و تقاضای محصولات کشاورزی، فلزی و پتروشیمی در این بورس انجام می‌شود که نیازمند تقویت و توسعه بیش‌تر است؛ زیرا زمینه‌های انحصار و دلالتی را از بین برده و با ایجاد بازار آزاد و عادلانه ضمن حمایت از عرضه‌کننده، زمینه حذف دلالان و ورود متقاضیان واقعی کالاها را فراهم می‌آورد. قراردادهای آتی نیز به عنوان ابزار مدیریت ریسک تا کنون در بورس کالایی مورد استفاده قرار گرفته است که لازم است از سایر ابزارهای مدیریت ریسک مانند اختیارات معامله نیز در بورس کالا استفاده گردد. از سوی دیگر توسعه نظام تحویل در بورس کالا از دیگر مقوله‌های موفقیت‌آمیز بودن اجرای این بند خواهد بود.

بند ۸: مدیریت مصرف با تأکید بر اجرای سیاست‌های کلی اصلاح الگوی مصرف و ترویج مصرف کالاهای داخلی همراه با برنامه‌ریزی برای ارتقاء کیفیت و رقابت‌پذیری در تولید.

از آنجایی که هر صرفه جویی که در شرکت‌های بورسی انجام بگیرد در کل اقتصاد تأثیر گذار خواهد بود، می‌توان این بازار را پایگاه مؤثری در مدیریت منابع و مصرف قلمداد کرد.

تشویق سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در بورس از مصادیق اصلاح الگوی مصرف و مدیریت صحیح مصرف منابع است که نیازمند آموزش و فرهنگ‌سازی است. چند سالی است سازمان بورس و اوراق بهادار از طریق ایجاد شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس کار آموزش و فرهنگ‌سازی را شروع کرده است که تالار مجازی معاملات سهام نمونه‌ای از کارهای آموزشی در این حوزه است. از طریق فرهنگ‌سازی و آشنا نمودن مردم با بازار سرمایه و ترسیم افق روشن برای آینده اقتصاد و شرکت‌های بورسی، می‌توان فرصت‌های مصرف منابع را به فرصت‌های سرمایه‌گذاری تبدیل نمود که این امر به نوبه خود سبب کنترل نقدینگی در کشور و سوق دادن منابع به سمت فعالیت‌های سودآور خواهد شد.

همچنین بورس انرژی می‌تواند از طریق کشف قیمت حامل‌های انرژی چون برق، به اصلاح و بهبود الگوی مصرف کمک شایانی نموده و با گسترش حجم معاملات، بورس انرژی ایران می‌تواند به عنوان مرجع قیمت‌گذاری در منطقه تعیین گردد که رسیدن به این نقطه، همکاری و عزم همه جانبه تمام مسئولین اقتصادی و نفتی کشور را لازم دارد.

بند ۹: اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخ‌گویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و پیشگامی در تقویت بخش واقعی.

اصلاح و تقویت همه‌جانبه‌ی نظام مالی کشور نیازمند همگرایی، هماهنگی و حرکت هدفمند بازارهای سرمایه، پول و بیمه است و تعامل این سه بازار مستلزم تبیین یک نقشه راه مناسب همراه با تعریف نقش و جایگاه هر بازار در نظام مالی کشور است.

در اقتصاد ایران ساختار نظام مالی بیشتر مبتنی بر نظام بانکی است. این در حالی است که اهمیت و ضرورت بازار سرمایه و تأثیر آن بر رشد و شکوفایی اقتصاد بر کسی پوشیده نیست. بازار سرمایه با برخورداری از نظام عملیاتی شفاف و تحت نظارت و برخورداری از مقررات مستحکم و تنوع در روش‌های جذب سرمایه می‌تواند به تقویت نظام مالی کشور کمک کند. با توجه به ویژگی‌های منحصر به فرد بازار سرمایه و تأثیر آن بر رشد اقتصاد کشور، لازم است راهکارهای لازم جهت توسعه بازار سرمایه و ارتقاء نقش و جایگاه آن در نظام مالی کشور اندیشیده شود..

سازمان بورس و اوراق بهادار در زمینه اصلاح نظام مالی در بخش بازار سرمایه با تصویب قانون بورس اوراق بهادار ۱۳۸۴ و قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی ۱۳۸۸ گامی جدی در این زمینه برداشته است و تاکنون در راستای اجرای این قانون‌ها، اقدامات زیادی به‌منظور تأسیس و توسعه انواع نهادهای، ابزارها و بازارهای مالی انجام داده است و در حال حاضر نیز این فعالیت‌ها ادامه دارد. اولین رکن ایجاد ثبات در اقتصاد ملی، تأمین مالی پایدار دولت و کاهش اتکای دولت به درآمد نفت است. روش‌های دستیابی به این سیاست‌ها از طریق تنوع بخشی به منابع تأمین مالی دولت، استفاده بهینه از اموال دولتی و عدالت، جامعیت و کارایی نظام مالیاتی

محقق می‌شود. بازار سرمایه به‌منظور تنوع‌بخشی به منابع تأمین مالی دولت می‌تواند اقداماتی از قبیل کمک به انتشار اوراق خزانه اسلامی مندرج در بودجه کل کشور توسط دولت، کمک به انتشار اوراق مشارکت و سایر اوراق بهادار غیرمشارکتی توسط دولت بر اساس بودجه کل کشور و کمک به انتشار اوراق سلف نفتی توسط دولت بر اساس بودجه کل کشور را انجام دهد.

در راستای ایجاد ثبات در بازار سرمایه، صندوق ملی تثبیت بازار سرمایه پیش‌بینی و عملیاتی گردیده است که یکی از مهم‌ترین اهداف تشکیل صندوق، تقویت سازوکار بازارگردانی و در نتیجه ایجاد ثبات در بورس است که چنین سازوکاری، به منظور تقویت نقدشوندگی در بورس و افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران به این بازار ضروری است، همچنین این سازوکار به سرمایه‌گذاران امکان می‌دهد تا تصمیمات خود را در زمانی مناسب اجرا کنند.

همچنین راه‌اندازی سیستم گزارشگری XBRL (سیستم بارکد گذاری اطلاعات صورت‌های مالی) به عنوان یک انقلاب در گزارشگری مالی و اصلاح نظام مالی تلقی شده که باعث کاهش هزینه تولید و دسترسی به اطلاعات جهت تولیدکنندگان و استفاده‌کنندگان از اطلاعات صورت‌های مالی می‌شود.

در راستای اصلاح نظام مالی کشور لازم است برخی اقدامات و اصلاحات در سطح کلان نظام مالی و برخی اقدامات توسط بازار سرمایه صورت پذیرد:

الف. تأسیس کمیته ثبات مالی در سطح بازارهای سرمایه، پول و بیمه و ارتباط تنگاتنگ این کمیته‌ها با یکدیگر در قالب شورای عالی ثبات مالی.

ب. لازم است نقش و جایگاه بازار پول و سرمایه در جذب سرمایه‌های خرد و کلان و جهت‌دهی آن‌ها به سمت فعالیت‌های مولد اقتصادی مشخص گردد که به نظر می‌رسد تبیین نقش‌ها به عواملی چون افق تأمین مالی و سرمایه‌گذاری، ریسک‌پذیری و ریسک‌گریزی، خرد یا کلان بودن تأمین مالی و ... بستگی دارد.

ج. یکی از عوامل ثبات در بازار سرمایه، ثبات در تصمیم‌گیری‌هایی است که مانع نگرانی هر ساله سرمایه‌گذاران در برخی صنایع از جمله سنگ آهنی‌ها، پتروشیمی‌ها و ... شود و به اعتماد سرمایه‌گذاران به بازار سرمایه آسیب نزند؛ بنابراین ثبات در تصمیمات و سیاست‌های دولت و مجلس می‌تواند نقشی کلیدی در ایجاد ثبات در بازار سرمایه داشته باشد.

د. تلاش در جهت افزایش کارایی صندوق تثبیت بازار سرمایه در شرایط پر تلاطم که می‌تواند نقش مهمی در ایجاد ثبات بازار سرمایه داشته باشد.

ه. یکی از راهکارهای کاهش نوسان و ریسک و ایجاد ثبات بیشتر در بازار سرمایه و همچنین در بخش واقعی اقتصاد، استفاده از ابزارهای مشتقه چون قراردادهای آتی، قراردادهای اختیار معامله و ... خواهد بود که لازم است تمهیدات لازم جهت گسترش نقش این ابزارها و راهکارها جهت مدیریت ریسک و ایجاد ثبات در بازار سرمایه فراهم آید.

و. طراحی و توسعه صندوق‌های سرمایه‌گذاری جدید مانند صندوق‌های قابل معامله در بورس در عین جذب سرمایه‌های سرگردان و ترزریق آن‌ها به سمت بنگاه‌هایی با شرایط بنیادی مناسب، کاهش رفتارهای هیجانی و معاملات مبتنی بر شایعات و بهبود فرهنگ سرمایه‌گذاری و به تبع افزایش ثبات بازار سرمایه را در پی خواهد داشت.

ز. ایجاد و تهیه چهارچوبی برای ورود سهام عدالت به بورس با رعایت ملاحظات کارشناسی دقیق به اصلاح نظام مالی کشور کمک شایانی خواهد نمود.

ح. قوانین و مقررات در بازار سرمایه دارای جامعیت لازم نیست، این قوانین و مقررات در زمینه‌های مختلفی چون حمایت از سرمایه‌گذاران خرد، نحوه اداره بازار در شرایط غیر معمول و ... دارای نقص و مشکل جدی می‌باشد که لازم است اقدامات و اصلاحات لازم در این زمینه صورت پذیرد.

ط. همچنین بازار سرمایه لازم است با توسعه و پیاده‌سازی ابزارها و نهادهای نوین مالی، به اصلاح و تقویت نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی، ایجاد ثبات در اقتصاد ملی و تقویت بخش واقعی کمک کند.

بند ۱۰: حمایت همه جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات به تناسب ارزش افزوده و با خالص ارزش‌آوری مثبت از طریق:

- تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم.
- گسترش خدمات تجارت خارجی و ترانزیت و زیرساخت‌های مورد نیاز.
- تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات.
- برنامه‌ریزی تولید ملی متناسب با نیازهای صادراتی، شکل‌دهی بازارهای جدید، و تنوع بخشی پیوندهای اقتصادی با کشورها به‌ویژه با کشورهای منطقه.
- استفاده از سازوکار مبادلات تهاتری برای تسهیل مبادلات در صورت نیاز.
- ایجاد ثبات رویه و مقررات در مورد صادرات با هدف گسترش پایدار سهم ایران در بازارهای هدف

الف. بورس کالا با ایجاد قواعد شفاف و از طریق تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم، ابزاری برای حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات محسوب می‌گردد؛ بنابراین می‌توان از ظرفیت بورس کالا به‌منظور عرضه و فروش محصولات صادراتی استفاده کرد. همچنین توسعه رینگ صادراتی و نظام تحویل (انبارداری در مبادی گمرکی کشور و حتی در مقاطع بین‌المللی شدن بورس کالا در مراکز مشهور تحویل تجاری) از رموز موفقیت بورس کالا در امر صادرات خواهد بود. تابلوی محصولات پتروشیمی در بورس کالای ایران در کنار بورس انرژی می‌تواند با ایجاد تنوع در روش‌های فروش و مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش، به افزایش صادرات برق، افزایش صادرات پتروشیمی و افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی کمک کند؛ بنابراین لازم است دولت و مجلس سازوکارهای تشویقی لازم مانند معافیت‌های مالیاتی فروشندگان و خریداران کالا در بورس، اعطای تسهیلات آسان و ارزان قیمت بانکی به خریداران کالا از بورس و الزام نهادهای وابسته به دولت جهت خرید یا فروش کالاهای بورسی در بورس‌های کالایی را در جهت توسعه هر چه بیشتر بورس‌های کالایی به‌وجود آورند.

ب. می‌توان از مشوق‌های مالی ویژه برای بالابردن صادرات شرکت‌های بورسی استفاده کرد.

ج. به منظور عملیاتی کردن سازوکار مبادلات تهراتری می‌توان با ایجاد بورس تهراتری در رینگ صادراتی بورس‌های کالایی، زمینه تسهیل مبادلات را با کشورهای همسایه فراهم کرد.

د. بازار سرمایه می‌تواند با طراحی و پیاده‌سازی ابزارها و نهادهای مالی متنوع به جذب سرمایه‌گذاری خارجی برای امر صادرات کمک شایانی نماید. انتشار انواع اوراق مشارکت ارزی، گواهی‌های سپرده سهام و... و همچنین احداث صندوق‌های پروژه بین‌المللی می‌تواند راهکارهایی جهت جذب منابع خارجی و هدایت آن‌ها به سمت شرکت‌ها و پروژه‌های صادرات محور تلقی گردد که با اهتمام سازمان بورس و اوراق بهادار میسر خواهد شد. لازم به ذکر است تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاران خارجی مستلزم مدیریت ریسک نرخ ارز و سایر ریسک‌های فعالیت‌های اقتصادی می‌باشد که باید راهکارهای مناسب پیشنهاد و عملیاتی گردد.

ه. همچنین استفاده از استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (XBRL)، سبب افزایش سرمایه‌گذاری خارجی در کشور خواهد شد؛ زیرا سرمایه‌گذاران خارجی به صورت‌های مالی شرکت‌های داخلی براساس استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی توجه خواهند کرد. استفاده از استانداردهای بین‌المللی، زمینه مقایسه شرکت‌های داخلی و خارجی کشورها را فراهم نموده و راه را برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی باز خواهد نمود، همچنین گامی مهم برای توسعه فعالیت‌های بین‌المللی شرکت‌های ایرانی محسوب خواهد گردید.

و. جهت تشویق سرمایه‌گذاری خارجی برای صادرات، بررسی دقیق تمام منابع قانونی سرمایه‌گذاری خارجی در بازار سرمایه با لحاظ دو قانون مادر در این زمینه؛ یعنی قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی و قانون بازار اوراق بهادار و تبیین دقیق آن‌ها با هدف شناسایی و رفع نقایص این الزامات قانونی ضروری است.

ز. شورای عالی بورس با پیشنهاد آیین‌نامه سرمایه‌گذاری خارجی در بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس به هیأت وزیران، امکان سرمایه‌گذاری مزبور را در بورس اوراق بهادار فراهم آورده است؛ اما در زمینه بورس کالایی هیچ‌گونه ترتیباتی اخذ نشده است.

بند ۱۱: توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور به منظور انتقال فناوری‌های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تأمین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج.

می‌توان با تقویت تالار معاملاتی بورس کیش ظرفیت‌های بازار سرمایه به منظور سرمایه‌گذاری در آن مناطق را تقویت کرد.

بند ۱۲: افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور از طریق:

- توسعه پیوندهای راهبردی و گسترش همکاری و مشارکت با کشورهای منطقه و جهان به‌ویژه همسایگان.
- استفاده از دیپلماسی در جهت حمایت از هدف‌های اقتصادی.
- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای.

سازمان بورس و اوراق بهادار اقداماتی از قبیل عضویت در سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با بازار سرمایه انجام داده و یا در حال تلاش است تا به این سازمان‌ها بپیوندد. برخی از این سازمان‌ها عبارتند از: سازمان بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار، فدراسیون جهانی بورس‌ها، بانک توسعه اسلامی، صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی و سازمان بین‌المللی XBRL. همچنین سازمان بورس و اوراق بهادار می‌تواند با تشکیل نهاد تسویه و پایاپای منطقه‌ای، زمینه معامله گواهی سپرده سهام اسلامی را در بین کشورهای اسلامی فراهم نماید.

بند ۱۳: مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز از طریق:

- انتخاب مشتریان راهبردی.
- ایجاد تنوع در روش‌های فروش.
- مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش.
- افزایش صادرات گاز.
- افزایش صادرات برق.
- افزایش صادرات پتروشیمی.
- افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی.

از آنجائی‌که بورس انرژی یک تشکل قانونی برای فعالیت بخش خصوصی است، می‌تواند به افزایش مشارکت بخش خصوصی در معاملات نفت و گاز اعم از خرید و فروش کمک کرده و نقش آن را تقویت کند. بورس به دلایل نظام‌مند بودن، شفافیت و نظارت‌پذیری بالا، می‌تواند در یک فضای شفاف و رقابتی، افراد توانمند در این حوزه را به خوبی سامان داده و برای کشور مفید واقع شود. بورس انرژی با برخورداری از رویه‌های معاملاتی متنوع و پرکاربرد می‌تواند روش‌های فروش جدیدی را پیش روی عرضه‌کنندگان اعم از دولتی و خصوصی قرار دهد.

جهت استفاده از ظرفیت‌های بورس انرژی در زمینه اقتصاد مقاومتی، می‌بایست کالاهای حامل انرژی استراتژیک با عرضه در بورس انرژی از تقاضای متنوع و مختلفی برخوردار شوند تا اولاً بازاریابی این محصولات به شکل گسترده از طریق کارگزاری‌های فعال بورس انرژی به شکل بهینه انجام شود و ثانیاً اجازه حضور عموم سرمایه‌گذاران با ایجاد قابلیت خرید و سرمایه‌گذاری در بورس انرژی فراهم شود. با گسترش حجم معاملات، بورس انرژی ایران می‌تواند به عنوان مرجع قیمت‌گذاری در منطقه تعیین گردد. رسیدن به این نقطه، همکاری و عزم همه جانبه تمام مسئولین اقتصادی و نفتی کشور را لازم دارد.

همچنین با توجه به سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در بخش پالایشگاهی کشور و توانایی بخش خصوصی در صادرات محصولات نفتی، به نظر می‌رسد فروش تدریجی بخشی از محصولات نفتی و خوراک پالایشگاه‌ها در بورس کالا می‌تواند گامی موثر در زمینه مشارکت بخش خصوصی در فروش ارزیابی شود. همچنین تابلوی محصولات پتروشیمی در بورس کالای ایران در کنار بورس انرژی می‌تواند با ایجاد تنوع در روش‌های فروش و مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش، به افزایش صادرات برق، پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی کمک کند. بورس‌های کالایی با تولید اطلاعات لحظه‌ای درخصوص میزان عرضه، تقاضا و قیمت کالاها، ابزاری بسیار مناسب و کارآمد برای شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و شیوه‌ای مناسب برای نظارت بر بازار است.

بند ۱۵: افزایش ارزش افزوده از طریق تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، توسعه تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) و بالا بردن صادرات برق، محصولات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی با تأکید بر برداشت صیانتی از منابع.

مسلماً یکی از چالش‌های جدی در تکمیل زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز، تأمین مالی آن است. بازار سرمایه می‌تواند متناسب با نیازهای تأمین مالی جهت تکمیل زنجیره ارزش افزوده، اقدام به طراحی و پیاده‌سازی ابزارها و نهادهای مالی مختلف نماید. همچنین بورس کالای ایران در کنار بورس انرژی می‌تواند با ایجاد تنوع در روش‌های فروش و مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش، به افزایش صادرات برق، افزایش صادرات پتروشیمی و افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی کمک کند.

بند ۱۷: اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی.

با توجه به این‌که در بازار سرمایه تمام معاملات ثبت شده و اسناد آن به صورت متمرکز در سیستم‌های معاملاتی بورس‌ها نگهداری می‌شوند، امکان اجرای آسان و کم هزینه اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهم درآمدهای مالیاتی میسر می‌شود؛ بنابراین شفافیت اطلاعاتی بنگاه‌های خصوصی و دولتی در بازار سرمایه نتیجه مهم دیگری نیز در بردارد و آن افزایش سهم درآمدهای مالیاتی دولت و گسترش پایه مالیاتی کشور است. با تأمین امنیت فعالیت بخش خصوصی و تسهیل قوانین مالیاتی در بخش واقعی اقتصاد، می‌توان به حضور سرمایه‌گذاران در این بخش امیدوار بود. هدایت وجوه نقد از بخش غیررسمی به بخش رسمی و واقعی، علاوه بر گسترش پایه مالیاتی دولت در پی افزایش شفافیت اطلاعاتی، موجب رشد تولید ناخالص داخلی و نیز جذب پس‌اندازها و کاهش فعالیت‌های بازارهای غیرمولد می‌شود. انجام هر گونه اقدام که به شفافیت و افشای اطلاعات بیشتر منجر گردد، کمک بسیار بزرگی برای دولت در جهت اصلاح نظام درآمدی وی محسوب می‌گردد.

بند ۱۹: شفاف‌سازی اقتصاد و سالم‌سازی آن و جلوگیری از اقدامات، فعالیت‌ها و زمینه‌های فسادزا در حوزه‌های پولی، تجاری، ارزی و...

یکی از کارکردهای بازار سرمایه کمک به شفافسازی اقتصادی است. علاوه بر کارایی اطلاعاتی و عملیاتی که در بورسها به وجود می‌آید، بازار سرمایه می‌تواند به کارایی تخصیص منابع در اقتصاد نیز کمک کند؛ بنابراین شفافسازی اقتصادی که در این ابلاغیه مدنظر قرار گرفته، از حوزه‌های اصلی مورد توجه در بازار سرمایه است، به گونه‌ای که شفافیت بیشتر با ریسک کمتر در معاملات همراه است.

شفافیت حرکت جریان نقدینگی در بازار سرمایه امکان رانت‌خواری، انحصار و حمایت‌های غیرمنصفانه را به حداقل می‌رساند و امنیت مالی را برای سرمایه‌گذاران و تقاضاکنندگان تأمین مالی بخش خصوصی فراهم می‌سازد. همچنین شفافیت اطلاعاتی، نظارت مستمر بر شرکت‌های پذیرفته شده در بازار سرمایه و وجود ارکان نظارتی در سازمان بورس و اوراق بهادار، زمینه‌های فساد و سوء استفاده را از بین برده و به سلامت اقتصادی کشور کمک کرده است. علاوه بر این، راه‌اندازی سیستم‌های الکترونیکی گزارشگری مالی و افشای اطلاعات نهادهای مالی همچون سامانه کدال نیز به ارتقای فضای کسب و کار در بازار سرمایه کمک کرده است.

گزارشات شفاف شرکت‌های بورسی که به طور مستمر و زمان کم از طریق سامانه‌هایی مثل کدال و مبتنی بر ابزارهایی چون XBRL منتشر می‌شود می‌تواند به عنوان مرجعی در تصمیم‌گیری‌های کنترلی توسط نهادهای ناظر و سیاست‌گذاری‌ها استفاده شود. استفاده از استاندارد بین‌المللی گزارشگری مالی به شفافیت بیشتر شرکت‌ها از منظر بین‌المللی کمک خواهد کرد.

استقرار نظام حاکمیت شرکتی قوی نیز گامی مهم در افزایش شفافیت بازار سرمایه می‌باشد. حاکمیت شرکتی قوانین، مقررات، ساختارها، فرآیندها، فرهنگ‌ها و سیستم‌هایی است که موجب دستیابی به هدف‌های پاسخگویی، شفافیت، عدالت و رعایت حقوق ذی‌نفعان می‌شود. در راستای حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران، پیشگیری از وقوع تخلفات و نیز ساماندهی و توسعه بازار شفاف و منصفانه اوراق بهادار طبق بندهای ۸، ۱۱ و ۱۸ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران (مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی)، تدوین دستورالعمل راهبری شرکتی در دستورکار سازمان بورس و اوراق بهادار قرار گرفت که البته تا کنون به تصویب هیئت مدیره سازمان نرسیده است.

بند ۲۰: تقویت فرهنگ جهادی در ایجاد ارزش افزوده، تولید ثروت، بهره‌وری، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و اشتغال مولد و اعطای نشان اقتصاد مقاومتی به اشخاص دارای خدمات برجسته در این زمینه.

بند ۲۱: تبیین ابعاد اقتصاد مقاومتی و گفتمان‌سازی آن به‌ویژه در محیط‌های علمی، آموزشی و رسانه‌ای و تبدیل آن به گفتمان فراگیر و رایج ملی.

شرکت اطلاع‌رسانی و خدمات بورس مسئولیت‌های سازمان بورس در ارتباط با بند ۲۰ و ۲۱ را دنبال می‌کند.

بند ۲۲: دولت مکلف است برای تحقق سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی با هماهنگ‌سازی و بسیج پویای همه امکانات کشور، اقدامات زیر را معمول دارد:

- شناسایی و به‌کارگیری ظرفیت‌های علمی، فنی و اقتصادی برای دسترسی به توان آفندی و اقدامات مناسب.
- رصد برنامه‌های تحریم و افزایش هزینه برای دشمن.
- مدیریت مخاطرات اقتصادی از طریق تهیه طرح‌های واکنش هوشمند، فعال، سریع و به‌هنگام در برابر مخاطرات و اختلال‌های داخلی و خارجی.

مدیریت مخاطرات اقتصادی از جمله برنامه‌های مستمر واحدهای پژوهش و توسعه سازمان بورس و اوراق بهادار و نهادهای خودانتظام بازار سرمایه است که به‌طور منظم در حال انجام است. سازمان در پاییز سال ۱۳۹۲ اقدام به تأسیس کمیته برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و مدیریت ریسک نموده است که مخاطرات آتی بازار را کنترل نماید. اقداماتی که سازمان می‌تواند در تحقق این بند به انجام رساند بشرح ذیل است:

الف. توسعه ابزارها و نهادهای مالی با هدف پوشش و انتقال ریسک گامی مهم در جهت مدیریت مخاطرات اقتصادی در بازار سرمایه محسوب می‌گردد.

ب. استفاده از ظرفیت بازار سرمایه جهت انتقال ریسک‌های بیمه‌ای در شرایط تحریم می‌تواند گزینه جایگزین مناسبی برای بیمه اتکایی خارجی محسوب گردد. وجود ابزارها و نهادهای متنوع برای تبدیل ریسک‌های بیمه‌ای به اوراق بهادار راه را برای ارتباط و تعامل مستمر بازار سرمایه و بیمه باز کرده است.

بند ۲۳: شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار.

بورس‌های کالا و انرژی، با تولید اطلاعات لحظه‌ای درخصوص میزان عرضه، تقاضا و قیمت کالاها و اوراق بهادار، ابزاری بسیار مناسب و کارآمد برای شفاف و روان‌سازی نظام توزیع و قیمت‌گذاری و شیوه‌ای مناسب برای نظارت بر بازار هستند.

بند ۲۴: افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.

استانداردسازی باعث ارتقای کیفیت کالاهای صادراتی، رقابت‌پذیری، توسعه اقتصادی و صادراتی، ارتقای تولید ملی و ایجاد اطمینان خاطر در مصرف‌کننده نسبت به مرغوبیت کالای عرضه‌شده می‌شود.

یکی از ویژگی‌های بورس‌ها در اقتصاد، توسعه استاندارد در بازار کالا بوده است. با توجه به سازوکار معاملات در بورس‌ها، کالاها برای اینکه بتوانند در قالب معاملات بورسی قابلیت تحویل داشته باشند باید مطابق با مشخصات استاندارد که در قراردادهای بورس وجود دارند به انبارهای تحت نظارت بورس تحویل داده شوند؛ درنتیجه تولیدکنندگان و واردکنندگان کالا برای این که بتوانند کالای خود را از

طریق سازوکار بورس به فروش برسانند، باید کالایی مطابق با استاندارد مشخص تولید یا وارد کنند.

۴ جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در جدول زیر اقداماتی که سازمان تا کنون در راستای تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی انجام داده است و اقداماتی که لازم است در آینده انجام دهد بصورت مختصر تبیین گردیده است.

ردیف	سیاست‌های اقتصاد مقاومتی	اقدامات سازمان بورس و اوراق بهادار	اقدامات مورد نیاز برای آینده
۱	مشارکت آحاد جامعه در فعالیت اقتصادی (بند ۱)	- طراحی و پیاده‌سازی انواع ابزارهای مالی ○ سهام، حق تقدم، اوراق اجاره، مرابحه، مشارکت، سلف موازی در بورس انرژی، قرارداد آتی، قرارداد اختیار تبیی، (منتشر شده) ○ اوراق قرض الحسنه، اوراق وقف، اوراق استصناع، اوراق جعاله، اوراق منفعت، اوراق سلف نفتی، اوراق مضاربه، اوراق مزارعه و مسابقات (تصویب کمیته فقهی و در مرحله تدوین دستورالعمل) - طراحی و پیاده‌سازی انواع نهادهای مالی چون صندوق سرمایه‌گذاری مشترک، صندوق‌های قابل معامله در بورس، صندوق زمین و ساختمان، صندوق پروژه و ... - آموزش و فرهنگ‌سازی (راه‌اندازی تالار مجازی بورس، برگزاری دوره‌های آموزشی، برگزاری نمایشگاه بورس، بانک و بیمه و ...) - توسعه زیرساخت‌های الکتونیک برای دسترسی راحت‌تر آحاد جامعه به بازار سرمایه مانند سیستم معاملات آنلاین و ...	- لزوم طراحی و پیاده‌سازی انواع ابزارها و نهادهای مالی متناسب با نیاز و سلیقه آحاد جامعه مانند اوراق مشارکتی و غیر مشارکتی قابل تبدیل، اوراق ترکیبی و ... - طراحی اوراق بهادار غیرمشارکتی با نرخ سود شناور - ارتقاء نقش بازار اولیه در بازار سرمایه از طریق: ○ پیشنهاد اصلاحات لازم در قانون بازار اوراق بهادار در زمینه مقررات افشای اطلاعات ناشرین اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس. ○ تشویق شرکت‌های مادر (هلدینگ) به سرمایه‌گذاری در شرکت‌های جدیدالتأسیس. ○ پیشنهاد اصلاحات لازم در قانون تجارت برای تسهیل انتشار سهام به ارزش بازار با سلب حق تقدم. ○ طراحی اوراق مشارکتی و غیر مشارکتی قابل تبدیل به سهام. ○ بازتعریف نقش بازارگردان اوراق بهادار صرفاً به منظور تأمین نقدشوندگی اوراق ○ بازتعریف نقش مشاوران عرضه در اخذ مجوز عرضه عمومی. ○ حذف ضامن اصل و سود اوراق بهادار به منظور افزایش ظرفیت انتشار اوراق. ○ تقویت کیفیت گزارش دهی مدیران از فعالیت‌ها و عملکرد خود و شرکت تحت مدیریت. - فراهم نمودن شرایط تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط از طریق بازار

سرمایه به منظور توسعه کارآفرینی - انجام اقدامات لازم در راستای حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران خرد در شرایط مختلف اقتصادی مانند تدوین قانون حمایت از سرمایه‌گذاران خرد - کمک به پایداری درآمدهای دولت از طریق انتشار اوراق خزانه اسلامی، مشارکت، سلف نفتی و اوراق غیر مشارکتی. - تعریف مقررات و رویه‌های لازم برای پذیرش اوراق بهادار کوتاه مدت و واحدهای صندوق‌های تأمین مالی کوتاه مدت و صندوق‌های خرید دین در بازارهای متشکل تحت نظارت سازمان بورس. - اصلاح مقررات و رویه‌ها جهت تسهیل و کاهش تشریفات غیرضروری در خصوص عرضه عمومی اوراق بهادار. - اصلاح مقررات صندوق‌های زمین و ساختمان. - تدوین سند استراتژی ملی افزایش سواد مالی کشور (با محوریت تعالی بازار سرمایه ایران). - افزایش تعداد سرمایه‌گذاران در اوراق بهادار نسبت به کل جمعیت از طریق: ○ امکان انجام معاملات سهام عدالت در بازار سرمایه ○ آموزش و فرهنگ‌سازی در راستای آشنایی بیشتر سرمایه‌گذاران با بازار سرمایه ○ پیوستن به بازارهای مالی منطقه‌ای و جهانی ○ افزایش تعداد صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک در جهت جذب سرمایه افراد ریسک‌گریز ○ استقرار تابلوهای صندوق‌های قابل معامله و تسهیل در معامله آن ○ توسعه کمی و کیفی تالار مجازی بورس ایران - افزایش تعداد شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران و فرابورس - افزایش سهام‌شمار آزاد شرکت‌های پذیرفته شده در فرابورس ایران متناسب با	 سازمان بورس و اوراق بهادار مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی www.rdis.ir	
---	--	--

مقررات مربوطه.			
- طراحی و پیاده‌سازی ابزارها و نهادهای مالی مورد نیاز جهت تقویت بازار دارایی‌های فکری - ارائه راهکارهایی جهت کنترل و مدیریت ریسک بازار دارایی‌های فکری - تکمیل زنجیره تأمین مالی شرکت‌ها و طرح‌های دانش‌بنیان از طریق ورود شرکت‌های سرمایه‌گذاری مخاطره‌پذیر، صندوق‌های سهامی خصوصی و ... - تعامل با وزارت کار، رفاه و تأمین اجتماعی، وزارت علوم و فناوری، معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور، صندوق نوآوری و شکوفایی و پارک‌های علم و فناوری برای همکاری و مشارکت در تأسیس صندوق‌های نوآورانه - تهیه و تصویب مقررات لازم برای تأسیس و فعالیت صندوق‌های نوآورانه. - تعامل با پارک‌های علم و فناوری برای معرفی صاحبان ایده و اختراع جهت عرضه در فرابورس ایران.	- راه‌اندازی بورس دارایی فکری (بورس ایده) و تدوین مقررات مربوطه سازمان بورس و اوراق بهادار مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی www.rdis.ir	پیشسازی اقتصاد دانش‌بنیان (بند ۲)	۲
- تسريع در واگذاری سهام شرکت‌های دولتی در قالب سیاست‌های کلی اصل ۴۴ جهت بهبود بهره‌وری و تقویت رقابت‌پذیری در اقتصاد -	- واگذاری سهام شرکت‌های دولتی در چارچوب سیاست‌های اصل ۴۴ - راه‌اندازی بورس کالا و انرژی در جهت بهبود بهره‌وری و تقویت رقابت‌پذیری	تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد (بند ۳)	۳
- طراحی ابزارها و نهادهای مالی برای جذب نقدینگی مازاد یارانه‌ها و سوق‌دادن آن به سمت فعالیت‌های مولد	-	استفاده از ظرفیت اجرای هدفمندی‌سازی یارانه‌ها (بند ۴)	۴
- ایجاد تنوع در مبادی تأمین کالاهای وارداتی در بورس کالا با هدف کاهش وابستگی به کشورهای محدود - امکان‌سنجی بورس تهاتری یا امکان تبادل بورس‌های کالایی با بازارهای منطقه بدون نیاز به جابجایی وجه (طراحی برات تضمینی)	- بورس کالا ابزاری برای حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات از طریق تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم - معامله کالاهای استاندارد در بورس در جهت افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌ها	بند ۶	۵
- لزوم توسعه بورس کالا با ورود محصولات جدید و راهبردی - توسعه نظام تحویل در بورس کالا - استفاده از ابزارهای مدیریت ریسک و اوراق مشتقه، تقویت رینگ صادرات و	- بورس کالا ابزاری برای تأمین امنیت غذا و کالاهای راهبردی	تأمین امنیت غذا و درمان (بند ۷)	۶

		استفاده بهینه از ظرفیت کشف قیمت در بورس کالا در جهت افزایش کارایی تخصیص مواد اولیه - لزوم طراحی و پیاده‌سازی ابزارها و نهادهای مالی برای تأمین مالی نظام سلامت
۷	مدیریت مصرف (بند ۸)	- راه‌اندازی بورس انرژی و کمک به اصلاح و بهبود الگوی مصرف از طریق کشف صحیح قیمت حامل‌های انرژی چون برق
۸	اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور (بند ۹)	مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی www.rdis.ir - تصویب قانون بورس اوراق بهادار (۱۳۸۴) و قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی (۱۳۸۸) - راه‌اندازی صندوق ملی تثبیت بازار سرمایه با هدف بازارگردانی و ایجاد ثبات در بازار سرمایه - استفاده از مشتقات مالی چون قراردادهای آتی و قراردادهای اختیار تبعی برای ایجاد ثبات بیشتر و کاهش ریسک - طراحی و پیاده‌سازی ابزارهای مالی متنوع چون انواع صکوک، مشتقات مالی مانند قراردادهای آتی و نهادهای مالی جدید چون صندوق سرمایه‌گذاری مشترک، صندوق قابل معامله در بورس، صندوق زمین و ساختمان و صندوق پروژه.
۹	حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات (بند ۱۰)	- بورس کالا ابزاری برای حمایت همه‌جانبه هدفمند از صادرات کالاها و خدمات از طریق ایجاد قواعد شفاف، تسهیل مقررات و گسترش مشوق‌های لازم - امکان ایجاد تنوع در روش‌های فروش و مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش در بورس کالا و انرژی و کمک به صادرات برق، افزایش صادرات
		تقویت رینگ صادرات در بورس کالا - توسعه نظام تحویل (انبارداری در مبادی گمرکی کشور و حتی در مقاطع بین‌المللی شدن بورس کالا در مراکز مشهور تحویل تجاری) - استفاده از مشوق‌های مالی ویژه برای بالابردن صادرات شرکت‌های بورسی

		پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی	ایجاد بورس تهراتری در رینگ صادراتی بورس‌های کالایی برای تسهیل مبادلات با کشورهای همسایه طراحی و پیاده‌سازی ابزارها و نهادهای مالی متنوع برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی مانند اوراق مشارکت ارزی، رسیدهای سپرده سهام، صندوق پروژه بین‌المللی و ... تسهیل قوانین و مقررات برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی به بازار سرمایه اتخاذ راهکارها و تدابیر لازم برای مدیریت ریسک نرخ ارز و سایر ریسک‌های فعالیت‌های اقتصادی به منظور تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاران خارجی. بررسی دقیق تمام منابع قانونی سرمایه‌گذاری خارجی در بازار سرمایه با هدف شناسایی و رفع نقایص. -
۱۰	توسعه حوزه عمل مناطق آزاد و ویژه اقتصادی کشور (بند ۱۱)	- راه‌اندازی تالار معاملاتی بورس کیش	-
۱۱	افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور (بند ۱۲)	- تلاش سازمان بورس و اوراق بهادار جهت عضویت در سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با بازار سرمایه همانند سازمان بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار، فدراسیون جهانی بورس‌ها، بانک توسعه اسلامی، صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی و ...	- استفاده از ظرفیت‌های سازمان‌های بین‌المللی و منطقه‌ای مانند بانک توسعه اسلامی برای انتشار گواهی‌های سپرده سهام - تنظیم و امضای تفاهم‌نامه‌های با سازمان‌های بورس کشورهای دیگر - تهیه اصلاحیه قانون بازار اوراق بهادار برای رفع موانع پیوستن به نهاد بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار -
۱۲	مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز (بند ۱۳)	- راه‌اندازی بورس کالا و انرژی - امکان ایجاد تنوع در روش‌های فروش و مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش در بورس کالا و انرژی و کمک به صادرات برق، افزایش صادرات پتروشیمی و فرآورده‌های نفتی.	-
۱۳	اصلاح نظام درآمدی دولت با افزایش سهام درآمدهای مالیاتی (بند ۱۸)	- امکان اجرای آسان و کم هزینه اصلاح نظام درآمدی دولت با کمک اطلاعات مربوط به تمام معاملات ثبت شده در بازار سرمایه و اسناد آن به صورت متمرکز در سیستم‌های معاملاتی بورس‌ها - شفافیت اطلاعاتی بنگاه‌های خصوصی و دولتی در بازار سرمایه و در نتیجه افزایش سهم درآمدهای	- اقدام در جهت افزایش شفافیت و افشای اطلاعات بیشتر در بازار سرمایه - اصلاحات پیشنهادی در قانون مالیات های مستقیم به منظور تشویق ارتقاء سهام شناور آزاد

	مالیاتی دولت و گسترش پایه مالیاتی کشور		
۱۴	شفاف سازی اقتصاد و سالم سازی آن (بند ۱۹)	- راه اندازی سیستم های الکترونیکی گزارشگری مالی و افشای اطلاعات مانند کدال - راه اندازی استاندارد بین المللی گزارشگری مالی XBRL در بازار سرمایه - ایجاد زیرساخت های نرم افزاری و سخت افزاری جهت افزایش شفافیت	استقرار نظام حاکمیت شرکتی (تدوین دستورالعمل راهبری شرکتی و تصویب در هیئت مدیره سازمان) پیشنهاد اصلاحات لازم در قانون بازار اوراق بهادار در زمینه مقررات افشای اطلاعات ناشرین اوراق بهادار ثبت شده نزد سازمان بورس. تأسیس موسسات رتبه بندی و الزام ناشران به رتبه بندی اوراق غیرمشارکتی. ارتقاء متوسط امتیاز شفافیت اطلاعاتی شرکت های پذیرفته شده در بورس تهران و فرابورس تجهیز استانداردهای گزارشگری شرکت
۱۵	مدیریت مخاطرات اقتصادی (بند ۲۲)	- طراحی و پیاده سازی مشتقات و ابزارهای پوشش و انتقال ریسک مانند قراردادهای آتی در بورس کالا و قرارداد اختیار تبیی در بورس اوراق بهادار -	امکان استفاده از ظرفیت بازار سرمایه برای انتقال و پوشش ریسک مانند تبدیل ریسک های بیمه ای به اوراق بهادار و ... تأسیس موسسات رتبه بندی و الزام ناشران به رتبه بندی اوراق غیرمشارکتی. توسعه فاز به فاز سامانه پس از معاملات
۱۶	شفاف و روان سازی نظام توزیع و قیمت گذاری و روزآمدسازی شیوه های نظارت بر بازار (بند ۲۳)	- بازار سرمایه و مخصوصا بورس های کالا و انرژی، با تولید اطلاعات لحظه ای درخصوص میزان عرضه، تقاضا و قیمت کالاهای و اوراق بهادار، ابزاری بسیار مناسب و کارآمد برای شفاف و روان سازی نظام توزیع و قیمت گذاری و شیوه های مناسب برای نظارت بر بازار	- دستیابی بورس انرژی به مرجع قیمت گذاری در منطقه از طریق گسترش حجم معاملات و کشف صحیح قیمت حامل های انرژی چون برق
۱۷	افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن (بند ۲۴)	- معامله کالاهای با مشخصات استاندارد در بورس	-